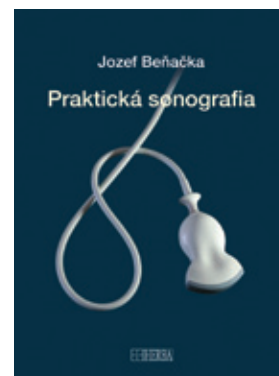

Recenzia knihy

Beňačka J. Praktická sonografia. Bratislava: HERBA, spol. s r.o. 208 strán. ISBN 978-80-89631-95-7

J. Bielik

Fakulta zdravotníctva TU Alexandra Dubčeka v Trenčíne

V súčasnej dobe sa stáva zriedkavosťou, aby sa v lekárskom vzdelávacom priestore objavilo komplexné autorské dielo. Knižná publikácia doc. MUDr. Jozefa Beňačku, PhD, MBA, MPH, je svojím spôsobom nevšedným potvrdením tejto skutočnosti. Okrem tejto charakteristiky možno vyzdvihnúť aj nekonvenčnú formu, nakoľko publikácia je učebnicou i atlasom zároveň. A napokon sa patrí oceniť aj autorovu sebadôveru, pretože publikácia je určená ako lekárom začiatčikom, tak aj pokročilým „matadorom“ v tejto diagnostickej zobrazovacej metóde.

Publikácia sa člení na 9 odborných kapitol, z ktorých je 7 kapitol venovaných orgánovým systémom (uvádzame podľa poradia v publikácii): 3. Pečeň a žľazové cesty, 4. Pankreas a slezina, 5. Gastrointestinálny trakt, 6. Obličky a malá panva, retroperitoneum, 7. Hrudník a pľúca, FACT, POCUS, 8. USG krku „small parts“, 9. Cievny krk a horných končatín, 10. Biopsie a drenáže pod USG kontrolou. Zo 7 spomínaných kapitol sa 4 kapitoly venujú brušnej a retroperitoneálnej ultrasonografii, po jednej kapitole má zastúpenie hrudník, krk a samostatne aj cievny krk a horných končatín. Odborne orientované kapitoly dopĺňa druhá „teoretická“ kapitola: Všeobecné princípy ultrazvukovej diagnostiky, a odborné kapitoly uzatvára kapitola, ktorá sa venuje špeciálnym technikám: 10. Biopsie a drenáže pod USG kontrolou.

Samostatnou „neodbornou“ je prvá kapitola – História. Publikácia má označené ako samostatné časti aj Terminologický slovník, Index, Literatúra, Slovenská spoločnosť pre ultrazvuk v medicíne.

Učebnicová časť sa vyznačuje menej zvyčajným poňatím didaktického prí-

stupu, nakoľko je založený na tzv. učebnom funkčnom minimalizme. Tento prístup je charakterizovaný minimom veľmi hutného textu k základným východiskám každej odbornej kapitoly, ktorý sa zvyčajne člení na popis postupu pri vyšetrení, s výpočtom druhu benígnych a malígnych druhov možných nálezov a samozrejme s priradením ultrazvukovej charakteristiky týchto nálezov. Svojím spôsobom abstraktívum si zaslúži zaradenie podstatných praktických rád, ktorých dodržiavanie zvyšuje validitu ultrazvukového nálezu.

Atlasová časť, ktorú tvorí 322 obrázkov, je na jednej strane tiež charakterizovaná „veľkostným“ minimalizmom, s rozsahom obrázkov vo veľkosti od 4 × 4 cm až do 7 × 4,5 cm, na druhej výbornou technickou kvalitou fotografií, ktorá umožňuje v normálnom zrakovom komforte rozlišovať ich detaily. V neposlednom rade táto obrazová kvalita, čo je základnou podmienkou akéhokoľvek atlasu, je podmienená aj kvalitným pololesklým papierom. Obrazová časť ponúka nielen klasické dvojzoznamné čiernobiele zobrazenie nálezov, ale všade, kde je to vhodné, nálezy ilustruje aj dopplerovským zobrazením prípadne aj elastografiou (metódou, ktorá nie je bežným štandardom bežného ultrazvukového pracoviska). Spomínaný minimalizmus v učebnicovej i atlasovej časti vyúsťuje do určitého 228-stranového minimalizmu.

Z užívateľského hľadiska je to kniha príjemne pôsobiaca v ruke, prijateľnej veľkosti (24,5 × 17,5 cm), s lepenou väzbou, pätkovým písmom (Times New Roman), s celostranovým textom, a výbornou tlačiarenskou kvalitou.

Pri záverečnom hodnotení si dovoľím vychádzať z výroku Alberta Einsteina, ktorý sa o efekte učenia vyjadril nasledovne: „Učivu rozumiete bezpečne vtedy, ak ste ho schopní vysvetliť vlastnej babke.“ Publikácia doc. Beňačku podstatu tohto výroku reflektuje v plnej miere, samozrejme, v orientácii na profesné predpoklady jej čitateľov. Týmto svojím spôsobom maximálne efektívnym minimalizmom dokáže pracovať len ten, kto má za sebou pocity „odrobených“ 35 rokov v brušnej, kardiologickej i angiologickej ultrasonografii, kto má túto problematiku rovnako pocity naštudovanú do posledného detailu, kto má za sebou nesmierne bohatú metodickú i praktickú výučbovú prax.

Táto kniha je tak dôstojným darčekom nielen súčasným, ale aj budúcim kolegom sonografistom, ale tiež celej Slovenskej spoločnosti pre ultrazvuk v medicíne, ktorej bol doc. Beňačka v roku 1995 spoluzakladateľom a doteraz je aj jej prezidentom, ale aj k svojim 65-tinám.

Vzhľadom k uvedenému sa dá očakávať o túto publikáciu výrazný záujem, zrejme nielen na Slovensku, ale aj v Českej republike. Dovoľujeme si popriať publikácii jej opätovné, resp. aj doplnené vydania a jej autorovi neutíchajúcu ambíciu o ďalšie literárne počiny na ultrasonografickom poli a veľa síl pri ich príprave.

doc. MUDr. Ján Bielik, CSc.

Fakulta zdravotníctva

Trenčianska univerzita

Alexandra Dubčeka v Trenčíne

Študentská 2

911 50 Trenčín

jan.bielik@tnuni.sk